

Juryrapport

Jan Brouwer Scriptieprijs 2022 - Maatschappijwetenschappen

Lisa Hu MSc, Universiteit van Amsterdam

Same classroom, different citizenship learning opportunities. Children's experiences of the disparate workings of the school as a practice place

De jury heeft dit jaar 25 voordrachten voor de Jan Brouwer Scriptieprijs Maatschappijwetenschappen 2022 ontvangen. We waren bijzonder onder de indruk van de hoge kwaliteit van de scripties en het sterke profiel van de kandidaten. Dat maakte ons werk als jury niet echt makkelijk. Het was al moeilijk om tot een shortlist te komen. De ene scriptie was theoretisch sterk, de andere methodologisch vernieuwend. De ene kandidaat had drie masters, de ander was (summa) cum laude afgestudeerd, een derde had al een manuscript op basis van de thesis onder review bij een Q1 journal en weer een ander had al een PhD-positie. Als juryleden kregen we een inkijkje in het fantastische, jonge talent dat we in Nederland hebben, talent met een sterke potentie om door te groeien in de academische wereld. We zagen bijzonder mooie cv's die wetenschappelijke kwaliteiten combineerden met een sterk maatschappelijk profiel. Juist deze belangrijke combinatie sluit aan bij de missie van de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen (KHMW).

We kwamen tot een shortlist van drie kanshebbers voor de scriptieprijs. Na een constructieve discussie over deze drie bijzonder sterke en vernieuwende scripties hebben we de bijna onmogelijke keuze gemaakt voor een nummer één en dat is de scriptie van Lisa Hu, over burgerschapsonderwijs zoals in de praktijk ervaren door scholieren in het basisonderwijs. Haar scriptie is thematisch vernieuwend doordat ze inzichten uit de onderwijskunde en sociologie verbindt, en zo bijdraagt aan een belangrijk maatschappelijk vraagstuk waarover uit wetenschappelijk onderzoek nog weinig bekend is. Burgerschapsonderwijs staat hoog op de politieke agenda, maar tegelijkertijd is er veel onduidelijk over wat burgerschap precies is en wie er toegang toe heeft.

De scriptie is niet alleen thematisch, maar ook methodologisch bijzonder innovatief. Lisa heeft een zeer originele methode ontwikkeld om burgerschapsprocessen met kinderen bespreekbaar en onderzoekbaar te maken. Ze heeft haar achtergrond in design op creatieve wijze ingezet om deze methode vorm te geven. Zij geeft een uitvoerige verantwoording van deze methodologie, waarbij ze ook heel overtuigend reflecteert op haar eigen rol in het onderzoeksproces. Ze heeft onder de uitdagende omstandigheden van de pandemie gedegen empirisch veldwerk weten te doen, waarbij ze het vertrouwen van basisschoolleerlingen en -leraren heeft weten te winnen. Bovendien is Lisa's operationalisering van het concept burgerschap vernieuwend. Door te kiezen voor een situationele focus op ervaringen van basisschoolleerlingen in relatie tot factoren als "sense of belonging" en "civic (self-)efficacy", deconstrueert ze een essentialistische (en toch vaak dominante) focus op categorieën zoals etniciteit en klasse. Hiermee slaagt ze erin deze belangrijke categorieën op een serieuze en tegelijk dynamische wijze mee te nemen in haar analyse.

Naast alle bovengenoemde kwaliteiten is Lisa's scriptie ook rijk aan data en zeer relevant voor de samenleving. In een tijd dat maatschappelijke betrokkenheid hoog op de agenda van politiek en samenleving staat, is de betekenis van burgerschapsvorming in basisscholen van

cruciaal belang. Toch laten diverse recente studies zien dat onderwijsstructuren vaak eerder ongelijkheid reproduceren dan tegengaan (zie bijvoorbeeld het laatste rapport van de SER). Lisa's scriptie laat op een scherpe, innovatieve wijze zien hoe belangrijk het is kritische maatschappelijke betrokkenheid vanaf de kindertijd te voeden en koesteren, en wat het onderwijssysteem nodig heeft om dit vorm te geven.

Ten slotte is Lisa zelf ook een zeer betrokken burger. Haar TED talk is inspirerend en origineel en door haar werk als oprichter en directeur van Stichting Terra Nova doet zij wat zij in haar scriptie beweert. Door haar studie en haar werk versterkt zij ons begrip van democratisch design, waarin betrokkenheid vanuit het gevoel van burgerschap een essentiële component is.

Prof. dr. H. (Halleh) Ghorashi, hoogleraar diversiteit en integratie Vrije Universiteit Amsterdam, kroonlid SER

Prof. dr. R.K. (Rivke) Jaffe, hoogleraar stadsgeografie Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. M.H. (Monique) Leyenaar, emeritus-hoogleraar vergelijkende politicologie Radboud Universiteit Nijmegen

De jury vergaderde op 21 december 2021 via Zoom onder leiding van KHMW-directeur Mr. A.J.M. (Anita) Nijboer. Tevens waren ter vergadering aanwezig Prof. dr. R.B. (Rudy) Andeweg, secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen KHMW en Drs. S. (Saskia) van Manen, secretaris KHMW (verslag).